

УЖГОРОД

ЦЕ:

– Владислав Аміт
– Андрій Авраменко
– Мілан Бабіла
– Степан Бала
– Олександр Безега
– Андріян Безклепний
– Євген Белкін
– Іван Бенца
– Віктор Боровик
– Іван Бородін
– Мирослав Бреньо
– Василь Булеца
– Олег Ващенко
– Тарас Гавріш
– Микола Гаєвой
– Роман Гапак
– Сергій Динько
– Олександр Донець
– Василь Дрогомирецький
– Руслан Єлагін
– Віктор Ілар
– Іван Карапа
– Олексій Кобець
– Михайло Козак
– Сергій Кузнєв
– Віталій Лошак
– Андрій Луцакевич
– Андрій Марич
– Сергій Нестеренко
– Андрій Несторович
– Владислав Павлов
– Степан Піріді
– Мирослав Попадинець
– Тарас Попович
– Андрій Потічний
– Олексій Продан
– Ігор Прокопов

– Юрій Пуглик
– Владислав Решетнік
– Олександр Ровенчук
– Ференц Сімйон
– Анатолій Сінькевич
– Сергій Стрижак
– Олександр Фозекош
– Олексій Хотін
– Антон Хрипак
– Олександр Цибик
– Юрій Черяник
– Микола Шестерак
– Сергій Шпонтак
– Михайло Шука
– Мирослав Яремчук
– Віктор Яцола.

Ще 10 полеглим захисникам присвоїли звання «Почесний громадянин Ужгорода» (посмертно) на позачерговій сесії міської ради, що відбулася 11 вересня:

– Гайдуку Євгену
– Данилу Василю
– Куцаєву Віталію
– Кучерику Юрію
– Кущику Віктору
– Науменку Максиму
– Оленчуку Антону
– Росаді Василю
– Семиряжку Юрію
– Сідуну Василю.
ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ І СЛАВА ВОЇНАМ!

ЗВАННЯ «ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНИН М. УЖГОРОДА» ПОСМЕРТНО ПРИСВОЄНО 63 ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ

Відзнаки рідним загиблих вручили у четвер, 12 вересня, на загальноміському Віче до 1131-ї річниці Ужгорода.

За особисту мужність, патріотизм, самовідданість Батьківщині та відвагу, проявлені під час бойових дій з метою захисту державного суверенітету, територіальної цілісності України, на сесії Ужгородської міської ради, яка відбулася 5 вересня, одноголосно вирішили Присвоїти звання «Почесний громадянин м. Ужгорода» (посмертно) 53 військовослужбовцям.

ВІТАЄМО УЖГОРОДКУ НАДІЮ ДЬОЛОГ ІЗ ПЕРЕМОГОЮ – СРІБНОЮ МЕДАЛЮ ПАРАЛІМПІАДИ-2024!

7 вересня на XVII літніх Паралімпійських іграх українська команда шпажисток у складі Євгенії Бреус, Наталії Морквич, Олени Федоти-Ісаєвої та Надії Дьолог здобула срібло.

Таким чином наша команда в жіночій шпазі захистила титул віцечемпіонки Паралімпіади, повторивши срібний успіх Токіо-2020. На шляху до фіналу дівчата здолали команди Італії, Польщі і Таїланду.

Вітаємо українських спортсменок і їхніх тренерів! Пишаємося!

Інформація – з офіційного сайту Ужгородської міської ради

У неділю, 15 вересня, традиційно у Горянській ротонді –

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УЖГОРОДА

Відбудеться також панахида за загиблими Героями. Початок о 10:30. Усіх запрошує Заслужений академічний Закарпатський народний хор.

В ОБЛАСНОМУ ЦЕНТРІ ВІДБУЛИСЯ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТУРНІР З ФЕХТУВАННЯ ТА ВІДКРИТИЙ ЧЕМПІОНАТ УЖГОРОДА

Понад 300 спортсменів із Дніпра, Броварів, Запоріжжя, Львова, Харкова, Тернополя, Хмельницького, Івано-Франківська та Ужгорода минулого вікенду змагалися в обласному центрі Закарпаття за найвищі нагороди престижного турніру – Всеукраїнського турніру з фехтування на шпагах серед кадетів та юніорів, присвяченого пам'яті заслуженого тренера України Василя Героя, а також відкритого чемпіонату Ужгорода.

На урочистому відкритті змагань, які відбулися на базі Центру олімпійської підготовки спортсменів, тренерів та вболівальників привітали міський голова Богдан Андрійв та начальниця Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Алла Чернобук.

Юні спортсмени представляли ДЮСШ, СДЮШОР, школи вищої спортивної майстерності, заклади освіти спортивного профілю, фізкультурно-спортивні товариства та спортивні клуби.

ВІДБУЛОСЯ ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ ВИКОНКОМУ МІСЬКОЇ РАДИ

Рішення про організацію міжвідомчої взаємодії з виявлення та надання допомоги дітям та сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах на території Ужгородської міської територіальної громади підтримали на черговому засіданні виконкому міської ради, що відбулося 11 вересня.

З метою впровадження на території громади програми формування системи кращого догляду для дітей, підтримки сімей та зміцнення спроможності громади у реалізації проєкту «Кращий Догляд для Кожної Дитини», виконком міської ради вирішив затвердити:

1. Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи Ужгородської міської ради з питань виявлення в громаді вразливих категорій дітей та організації роботи щодо їх соціального захисту;
2. Протоколи міжвідомчої взаємодії щодо випадків виявлення дітей з порушеннями розвитку або інвалідністю для фахівців соціальної сфери, сфери охорони здоров'я та закладів (установ) освіти на території Ужгородської територіальної громади;
3. Форму Журналу

звернень і повідомлень стосовно дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю і здоров'ю.

Порядок застосовується у випадках виявлення дітей та сімей, які перебувають або мають ризик потрапити в складні життєві обставини, у тому числі таких, що можуть загрожувати їхньому життю і здоров'ю, потребують втручання спеціалістів із метою визначення ефективних заходів реагування, спрямованих на організацію комплексу заходів щодо захисту прав й інтересів дитини.

Порядок регулює процеси координації і взаємодії служби у справах дітей, департаменту соціальної політики, Ужгородського міського центру соціальних служб департаменту соціальної політики, департаменту забезпечення надання адміністративних послуг, управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення, управ-

ління освіти, комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр №1» Ужгородської міської ради та Ужгородського РУП ГУНП в Закарпатській області.

Передбачена Порядком взаємодія суб'єктів соціальної роботи відбувається при:

- 1) виявленні та об-

ліку дітей, яким загрожує небезпека у зв'язку з жорстоким поведінням, насиллям, чи недбалістю ставленням до дитини;

- 2) виявленні ризику потрапляння чи перебування дитини у складних життєвих обставинах і організації допомоги дитині та її сім'ї для подолання складних життєвих обставин;
- 3) проведенні оцінки рівня безпеки дитини з метою виявлення загроз її життю або здоров'ю;
- 4) визначенні потреб дитини і її сім'ї;
- 5) визначенні впливу на дитину проблемного середовища;
- 6) виборі інстру-

ментарію та стратегії втручання;

- 7) прийнятті узгоджених рішень й дій в найкращих інтересах дитини;
- 8) організації надання послуг (освітніх, охорони здоров'я, соціальних, реабілітаційних, психологічних тощо);
- 9) моніторингу стану

жорстокого поведіння або життю чи здоров'ю якої загрожує небезпека, у разі виявлення будь-яких фактів, які містять інформацію про загрозу життю і здоров'ю дитини, вчинення насильства або його загрози, жорстоке поведіння з дитиною, зобов'язані невідкладно

в яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування; догляд вдома, якщо є діти з інвалідністю від 3 до 18 років із відповідними показаннями; соціально-психологічна реабілітація; натуральна допомога; переклад жестовою мовою; транспортні послуги.

Рішення про надання послуг екстрено (кризово) приймається департаментом соціальної політики Ужгородської міської ради невідкладно та протягом однієї доби забезпечується послугами надавачем соціальних послуг.

Розглянули також питання про надання дозволів на розміщення зовнішньої реклами, проєкти рішень щодо демонтажу об'єктів зовнішньої реклами, надання та продовження дозволів на проведення робіт з порушення цілісності об'єктів благоустрою.

У закритому режимі розглянули та погодили питання, пов'язані з неповнолітніми особами. Ще дев'ятеро дітей отримали статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Також члени виконкому визначили місце проживання малолітньої дитини, надали дозволу на вчинення правочинів про відчуження та набуття майна, право власності на яке або право користування яким мають діти.

повідомити про це за цілодобовим номером телефону екстреного виклику поліції 102.

У разі отримання звернення (письмового або усного) проводиться оцінка ситуації, в якій перебуває особа/сім'я. За результатами оцінки складається акт про надання соціальних послуг екстрено (кризово).

За результатами оцінки та відповідно до потреб особи/сім'ї екстрено (кризово) можуть надаватися такі соціальні послуги: інформування; консультування; екстрене (кризове) втручання. представництво інтересів; соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах; соціальний супровід сімей,

дитини і її сім'ї, аналізу ефективності застосованих заходів, впливу на стабільність досягнутих результатів.

Особи, яким стало відомо про дітей, котрі опинилися у складних життєвих обставинах, про жорстоке поведіння з дитиною, виникнення безпосередньої загрози її життю або здоров'ю, зобов'язані повідомити наявну інформацію Служби у справах дітей усно/у телефонному режимі за номером 61 25 03, онлайн, наприклад, на електронну адресу: ssd_umr@rada-uzhgorod.gov.ua або особисто за адресою: пл. Поштова, 3, Ужгород.

Крім того, особи, яким стало відомо про дитину, яка постраждала від

РОБОТА продавцем-консультантом!!!

Мережа магазинів "Все від 1 грн" пропонує вакансію продавця-консультанта з позмінним графіком 4/2 та робочими годинами від 8:00 до 19:00. **Зарплата становить від 12 000 до 16 000 гривень.** За детальною інформацією просимо звертатись за номером телефону: 0683863983 (Юлія).

ПІДТРИМКА ЗСУ, РОДИН ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВИХ, ЗМІНИ ДО МІСЬКИХ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ –

Початок на стор. 1.

Також на сесії, яка відбулася 5 вересня, міські депутати ухвалили зміни до Програми підтримки військових частин Збройних Сил України, інших військових формувань та парамілітарних організацій на 2024 рік – фінансування програми збільшили ще на 20 мільйонів гривень (ресурсне забезпечення програми наразі становить 59 мільйонів гривень).

Зміни прийняли, узявши до уваги листи командирів військових частин, які звернулися до Ужгородської міськради. Кошти, відповідно до Програми, спрямують на придбання речового майна та

спорядження: бронезилетів, кевларових касок, тактичних рукавиць, окулярів балістичних, налокітників,

відбулася сесія Ужгородської міської ради

ДО ТЕМИ професіоналізм, внесок у розбудову Херсонщини нагороджено керуючого справами виконкому Ужгородської

Рідні захисників із Ужгорода – солдата Богдана Мозіля та матроса Юрія Шпеника, які мужньо боронять Вітчизну, отримали подяки від командування військових частин, де ті служать.

У тексах подяк ідеться, що Богдан та Юрій вирізняються високим почуттям відповідальності, проявляють вимогливість до себе і товаришів, усі поставлені завдання виконують точно, ініціативні та організовані, користуються авторитетом у побратимів та командування.

міської ради Василя Пинзеника та начальника управління містобудування та архітектури Олега Боршовського. Подяки та грамоти працівникам міськради вручив міський голова Богдан Андрійів.

спальників, карематів, військової форми і військового взуття та іншого військового спорядження; генераторів, приладів нічного бачення, павербанків, тепловізорів, дронів, каліметрових прицілів; інженерного та спеціально-технічного й медичного майна; засобів зв'язку та оптичних приладів; засобів захисту; електрообладнання; електроприладів; санітарно-технічного приладдя; інструментів; будівельних матеріалів; посуду; запчастин до транспортних засобів; технічного обслуговування та поточного ремонту автомобільної техніки; паливно-мастильних матеріалів, автомобілів тощо.

Службова діяльність ужгородців, на думку командирів, заслугоує на те, щоб про неї знали містяни.

Міський голова Богдан Андрійів перед початком роботи сесії Ужгородської міської ради передав рідним захисників подяки командування, висловив вдячність від усієї громади, побажав, щоб воїни живими і неушкодженими повернулися додому з перемогою.

Абсолютного чемпіона України з маунтенбайку серед юнаків 13-14 років сезону 2024 року ужгородця Сергія Карташова перед початком

За активну громадянську позицію, проявлену волонтерську ініціативу, патріотизм та вагомий внесок у справу зміцнення бойової готовності ЗСУ подяками від командування 418 окремого стрілецького батальйону нагороджено заступника міського голови Ужгорода Євгена Плавайка, працівників міської ради Олександра Чепкого, Моніку Лайкун, Аллу Голіцину, Ярославу Крицкій, Наталю Турянчич, Тетяну Шикоту.

роботи чергової сесії привітав міський голова Богдан Андрійів, вручив грамоту міськради.

Почесними грамотами голови Херсонської обласної державної адміністрації за зразкове виконання службових обов'язків, високий

Грамоту також отримав тренер спортсмена Віктор Мельник – заслужений тренер України з велоспорту, тренер-викладач комплексної обласної ДЮСШ «Спартак». Щиро вітаємо і бажаємо подальших успіхів та перемог.

Ще 983 тисячі гривень спрямують із бюджету Ужгорода на підтримку рідних загиблих захисників – за таке рішення проголосували на черговій сесії міської ради.

Матеріальну допомогу отримують члени сімей загиблих/померлих, представники сімей військовополонених та безвісти відсутніх Захисників України. Мова йде про одноразову допомогу, а також допомогу на вирішення соціально-побутових питань.

громадянам, які мають відповідний статус; особам, яким виповнилося 100 і більше років, та особам, які здійснили поховання безробітного мешканця міста у встановлених розмірах.

Крім того, підтримали Програму покращення харчування пацієнтів при проходженні стаціонарного лікування у КНП «Ужгородська міська багатопрофільна клінічна лікарня» на 2024 – 2026 роки.

Як ідеться у документі, програмі розроблено для досягнення можливості збалансованого харчування пацієнтів, підтримання рівня їх здоров'я, скорішого одужання за рахунок покращення харчування шляхом закупівлі готових страв.

Як ідеться у пояснювальній записці до документа, зміни пов'язані із збільшенням за останній період кількості осіб, які потребують ендопротезування кульшових та колінних суглобів. У зв'язку із цим ресурсне фінансове забезпечення Програми у 2025 році збільшили до 3 мільйонів гривень – для придбання цих суглобів.

На позачерговій сесії міської ради, що відбулася 11 вересня, підтримали зміни до бюджету Ужгородської міської територіальної громади на 2024 рік.

Відповідно до документа, здійснили перерозподіл коштів бюджету і спрямують: – 5 мільйонів гривень – на підтримку захисників; – 1 мільйон гривень – на Програму підтримки сімей загиблих/померлих, військовополонених та безвісти відсутніх Захисників України.

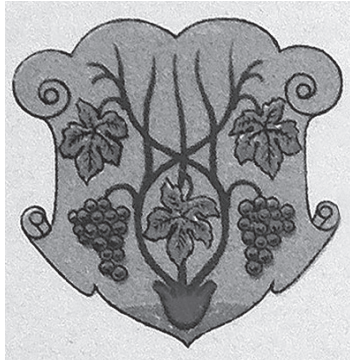
Також депутати на сесії підтримали зміни до Програми посилення соціального захисту громадян міста «Добра справа» на 2024 – 2026 роки.

Програма спрямована на надання матеріальної допомоги громадянам, які опинилися у скрутному становищі та потребують коштів для вирішення потреб соціального характеру;

Підтримали на черговій сесії міської ради й зміни до Програми забезпечення мешканців Ужгорода імплантатами для надання медичної допомоги хворим із ураженням органів опори та руху на 2023 – 2026 роки.

Також спрямують кошти на підтримку діяльності міського водоканалу, збільшили, зокрема, і бюджетне фінансування управління освіти, департаменту міської інфраструктури.

Усі ви знаєте, що зображено на гербі Ужгорода. А на герб випадкова для міста річ потрапити не могла – отже, виноград колись був для ужгородців справді чимось дуже важливим. Нині, коли на закарпатських виноградниках починають збирати врожай і готуються робити з нього вино, ми згадаємо про те, як колись у нас проводили сюрет – збір винограду й обов'язкове святкування після цих важких робіт.

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ЩО ТАКЕ СЮРЕТ І ЯК ЙОГО ВІДЗНАЧАЛИ

Сюрет справді був дуже важливою частиною життя місцевих жителів. Більші й менші виноградники тоді тримали багатьох людей, кожен газда вважав своїм обов'язком приготувати таке вино, щоб гарно пілося потім цілий рік – на свята і в будні. Та аби те вино створити, треба було спершу зібрати виноград. І тут вже до процесу підключався не лише господар, а й уся його близька й далека родина. У кінці вересня – на початку жовтня власники виноградників кликали собі на поміч рідних і друзів, а потім і самі йшли до рідних та друзів на допомогу. Таким чином приблизно два тижні місцеві жителі займалися тим, що збирали свій урожай і допомагали родичам збирати їхній. В подяку за роботу господар мусив нагодувати і напоїти родичів-помічників, а також дати їм додому трохи свого винограду.

сушити, обкурити. У такі дні особливо людною і шумною ставала вулиця Пінцешор (Підвальной ряд, нині – І. Ольбрахта), посеред якої стояли ряди брудних і вже вимитих винних бочок. Із наближенням сюрета власники виноградників або спеціальні доглядачі – вінцелери – часто приходили ночувати на виноградники, бо туди починали навідуватися крадії, які зрізали стиглі грона.

У перший день офіційно призначеного сюрета, рановранці, господар виноградника стояв на вході до своєї ділянки і чекав збирачів. Він запрошував приєднатися усіх своїх родичів і друзів, але чекав і найманих робітників. Наймалися на такі роботи навіть студенти й діти – для цього у навчальних закладах здавна були спеціально запроваджені сюретові канікули. Люди сходилися на виноградник, господар направляв їх на певні ділянки – і починалася робота. Сюрет любив за особливу атмосферу, яка

йде подивитись, як просувається підготовка до обіду.

Коли на гору опускався вечір, між рядами, де не встигли закінчити збір, запалювали вогни-

ща і продовжували роботу. Коли ж усе було зібране, працівників запрошували на частування. На винограднику накривали столи, у тарілки втомлених збирачів наклали гарячий гуляш, знімали з вогнища запечену хрумку качку, курку, сало, наливали у склянки вино. В цей час на виноградник приходили ромські музиканти,

Сюрет був багаторічною традицією, яку не порушували. Натомість бували й справді такі роки, коли святкувати не було причини. Наприклад, коли у кінці

слова». Вже тоді починали занепадати ужгородські виноградники, в першу чергу через те, що наші старі насадження не могли конкурувати з берегівськими та мужіївськими, де насадили американські сорти винограду, які давали значно більший урожай.

Далі, у роки Першої світової війни, в місті виросло споживання вина (можливо, через присутність у місті великої кількості військовослужбовців), більше виноградників почали продавати

для себе. Вони зрозуміли, що на цьому можна добре заробити, тому збільшували площі насаджень, закупляли професійні вдосконалені преси, а відповідно до збору урожаю підходили не як до родинного свята, а як до промислової потреби. Все більше на зборах працювали

Сюрет на ужгородських виноградниках Ланди, фото – з архіву родини Ланда

панувала на виноградниках під час цих робіт. Люди виконували роботу легко і з задоволенням. Дівчата балакали й співали, перепочивали, куштували стиглий виноград, перегукувалися з хлопцями. А ті полюбили жартувати з дівчатами, наприклад, ловили жаб і кидали їх збирачкам під ноги, сміючись із їхніх вересків.

Так ряд за рядом збирачі винограду піднімалися вище горою. Зібраний у кошики й відра виноград зносили до великого дерев'яного корита, в якому босоніж стояв міцний чоловік і розминав грона ногами. Сік, який витікав з цього корита, проціджували і вивозили з гори для подальшої переробки. У середині XIX століття ця традиція вже поступово ставала рідкістю, на унгарських виноградниках з'явилися преси, й чим далі – все більші. Те, як відбувався збір і вижимання виноградного сусла, обов'язково приходив перевіряти найстарший член родини власника. Класична картина того часу – старенький дідусь у капелюсі з палицею в руках, котрий вже не має сил піднятися на гору, але мусить бути в такий день на виноградниках, аби проконтролювати якість сусла. Він сідає на маленький стільчик біля преси, а його старенька дружина

починалися співи й танці, молодь заводила ігри. Ще одним обов'язковим атрибутом вечірнього відпочинку на виноградниках були феєрверки (газети писали, що молодь запускала вогняні колеса, вогняних змій та ракети). Вночі компанія сідала ближче до вогнища, співала пісень і пила вино, святкуючи завершення збору врожаю. Це було останнє свято року на свіжому повітрі, тож люди ним насолоджувалися, не розходячись до пізньої ночі. А тоді можна було побачити, як із виноградників групами, підсвічуючи собі лампами й вогниками, люди спускались на відпочинок.

Коли врожай у всьому місті було зібрано, починався період сюретських балів. Їх влаштовували навчальні заклади й культурні товариства, а починався кожен такий бал святковим мініпарадом (гості в яскравих костюмах ішли або їхали бричками вулицями, співаючи й танцюючи). На пишність цих балів ніяк не впливало те, яким був тогоріч урожай – хорошим чи не дуже.

XIX століття до нашого краю дісталася філоксера – дуже дрібна, але вкрай небезпечна комаха, яка винищила майже половину угорських виноградників. Її розповсюдження почалося у нас десь у 1890-му, згодом газети писали, що в Середньому та Нижньому Солотвині були винищені філоксерою майже всі

виноградники. Лише з 1900 року почали обережно заявляти, що філоксера поборена й виноградники почали поступово відновлюватися. Тоді також в пресі багато уваги приділяли тому, аби навчити виноградників культивувати нові сорти, доглядати за своїми ділянками та робити якісне вино. Бо була думка, що наші винороби не вміють робити справді хорошого вина, не дотримуються технологій, змішують сорти, не приділяють належної уваги зберіганню, не слідкують за температурою в підвалі, що дуже важливо для дозрівання вина. В результаті якість напою навіть в одного винороба ніколи не була однаковою, смак з кожної бочки був непередбачуваним.

Але повернімося до сюрета, точніше до того, чому ця чудова традиція зникла. Ще у 1899 році газета «Ung» писала: «Йде до того, що наші внуки навіть не будуть знати, що таке сюрет. Не знатимуть, які відчуття нас переповнювали від одного цього

сезонні наймані робітники, за якими господар пильно слідкував, аби не пропустили жодної виноградники і не з'їли багато. Звісно, коли це стало рутинною роботою, припинилися жарти і співи поміж рядів.

Згодом Ужгород почав розширюватися в бік виноградників: з'явилися нові вулиці (наприклад, Виннична), розширювалося кладовище на Кальварії, побудували водозабір тощо. Але остаточно сюрет зник разом із виноградниками вже в радянські роки, коли вони стали державними, почала розбудовуватися вулиця Кошицька, звели комплекс будівель лікарні, університет із ґуртожитками. Поступово площа виноградників ставала в місті все меншою, нині ж від них не залишилося й сліду. Так сюрет, як масове свято, зостався лише в нашій історії, а виноград, як невід'ємна частина цієї історії, є хіба лише на гербі Ужгорода.

Тетяна ЛІТЕРАТІ
"Про Захід"

